

L. van Noort

PR No. 23-87

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1987/88**

Juni 1989

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1987/88

Noort, L. van

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1989

Periodieke Rapportage 23-87

ISSN 0921-4151

29 p., 7 tab., 15 bijl.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een winst van f 16.680,- dat is 6% van de kosten (in 1986/87 11% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 120.670,- per ondernemer (in 1986/87 f 133.800,-). Na aftrek van het saldo van de persoonlijke belastingen, de WIR-premie en de premieheffing bleef er f 90.250,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 38.070,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 61.510,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 14.520,- zodat totaal f 76.030,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 8.430,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 45.790,-. In het rapport zijn de bedrijven geografisch onderscheiden.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Boomkwekerij/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

Blz.

1.	OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1	Doel	5
1.2	De steekproef	5
1.3	Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4	Omzetbelasting	7
1.5	WIR-premie	7
1.6	Leeswijzer	8
2.	KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985/86 TOT EN MET 1987/88	9
	Tabellen	
2.1	Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfs- uitkomsten over 1985/86, 1986/87 en 1987/88	9
2.2	De bedrijfsresultaten per bedrijf en per onder- nemer in 1985/86, 1986/87 en 1987/88	9
2.3	Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per ha boomkwekerij	10
3.	DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BESPA- RING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALAN- SEN IN 1985/86 TOT EN MET 1987/88	11
	Tabellen	
3.1	De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2	Inkomen, gezinsbesteding en besparing per onder- nemer	11
3.3	Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4	Balansen per 30 juni per bedrijf	12
	BIJLAGEN	13
1.	Grondgebruik over 1987/88	14
2.	Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987/88	15
3.	Bedrijfsresultaten over 1987/88	16
4.	Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	17
5.	Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1987/88	18
6.	Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19
7.	Spreiding van de besparing	20
8.	Herkomst van de middelen	21
9.	Besteding van de middelen	22
10.	Spreiding van de bruto-investeringen	23
11.	Balans per 30 juni 1988	24

INHOUD (vervolg)

	Blz.
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1988 en de vermogensvergelijking	25
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 30 juni 1988	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1988	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het resp. boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij is ten behoeve van het boekjaar 1987/88 bijgesteld en gebaseerd op de Landbouwtelling 1987. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks boomkwekerijproducten aankopen 1) t.b.v. de handel in de produkten;

1) Ten hoogste tot 20% van de totale verkopen.

- e. met 60% en meer op basis van sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten in de open grond.

Aan deze criteria voldeden - bij de aanvang van de steekproef - 1.224 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen in de open grond van 2.523 ha. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

- a. 3,6% voor bedrijven met 70 - 160 sbe in Boskoop e.o.;
- b. 8,5% voor bedrijven met 160 - 340 sbe in Boskoop e.o.;
- c. 27,6% voor bedrijven met 340 en meer sbe in Boskoop e.o.;
- d. 2,0% voor bedrijven met 70 - 160 sbe in overig Nederland;
- e. 4,8% voor bedrijven met 160 - 340 sbe in overig Nederland;
- f. 14,7% voor bedrijven met 340 e.m. sbe in overig Nederland.

In het boekjaar 1987/88 konden 55 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 881 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen (in de open grond) van 2.332 ha. De landelijke oppervlakte met boomkwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1987 6.929 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 34% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfsseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 28,80 voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 25,80 - f 27,60, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,70, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 7,0% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarover respectievelijk 2,5% en 6,5% is berekend. Het geïnvesteerde vermogen 2) is de som van de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen;
- de afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de

-
- 1) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Mededeling 312".
 - 2) Inclusief de gepachte objecten.

objecten. Met ingang van het boekjaar 1986/87 wordt de aanspraak op WIR-premie *niet* meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 32.500,- tot f 115.000,- per hectare;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van nieuwwaarde;
- de waardering van de voorraad bomen heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmee de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt;
- de kosten van vaste plantopstanden onder de kosten zijn opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangereken voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

40% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de slijtende duurzame produktiemiddelen werd in de periode 1979/80 tot en met 1985/86 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986/87 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De slijtende duurzame produk-

tiemiddelen zijn per 1 juli 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985/86 exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986/87 en 1987/88 ook vergelijkbaar met die van 1985/86.

De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986/87 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf in Nederland in de periode 1985/86 tot en met 1987/88.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1987/88. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen geografisch onderscheiden.

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld.)*

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven	57	55	55
Herkomst			
Afschrijvingen	19,6	22,3	23,3
Besparingen	<u>44,2</u>	<u>58,7</u>	<u>46,4</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	63,8	81,0	69,7
Overige mutaties in het eigen vermogen	-1,4	-3,2	-8,9
Vermogenssubsidies	<u>5,0</u>	-	<u>0,7</u>
Totaal van eigen middelen	67,4	77,8	61,5
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	6,6	24,6	7,1
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>0,5</u>	<u>-2,8</u>	<u>7,4</u>
Totaal van beschikbare middelen	74,5	99,6	76,0
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	6,2	9,5	8,4
Bruto-investeringen	61,1	55,3	45,8
Mutaties in veldinventaris en materialen	-0,1	-0,1	-0,3
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	4,6	15,6	-3,2
Mutaties in liquiditeiten	<u>2,7</u>	<u>19,3</u>	<u>25,3</u>
Totaal besteding van middelen	74,5	99,6	76,0

Tabel 3.4 *Balansen per 30 juni per bedrijf (x 1000 gld.)*

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven	57	55	55
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	523,5	573,0	545,2
Voorraad materialen en veldinventaris	2,8	2,8	2,5
Liquiditeiten	136,8	158,1	186,7
Overige bezittingen	<u>180,5</u>	<u>201,4</u>	<u>199,4</u>
Totaal activa	843,6	935,3	933,8
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	105,5	120,0	105,1
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>23,0</u>	<u>25,0</u>	<u>24,8</u>
Totaal vreemd vermogen	128,5	145,0	129,9
Eigen vermogen	<u>715,1</u>	<u>790,3</u>	<u>803,9</u>
Totaal passiva	843,6	935,3	933,8
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	85	84	86

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1985/86 tot en met 1987/88

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven	57	55	55
Oppervlakte boomkwekerij in are	248	247	271
Arbeidsbezetting in mansjaren	2,90	2,91	2,84
Geïnvesteerd vermogen per 1 juli	640000	696000	661000
Kosten	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.
Arbeid	113,8	116,6	116,6
Rente	27,9	29,6	32,7
Afschrijvingen	19,7	22,3	23,3
Materialen	44,3	45,4	49,9
Overige kosten	37,2	39,0	42,5
Totale kosten	242,9	252,9	265,0
Opbrengsten			
Boomkwekerijprodukten	224,2	251,5	263,1
Aanwas boomkwekerij	13,5	17,9	9,8
Overige opbrengsten	10,0	11,1	8,7
Totale opbrengsten	247,7	280,5	281,6
Netto-bedrijfsresultaat	4,8	27,6	16,6
In % van de kosten	2	11	6

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbestedingen en besparing per ondernemer (x 1000 gld.)

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven	57	55	55
Aantal ondernemers	72	69	71
Netto-bedrijfsresultaat	4,1	23,5	13,7
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	65,1	86,4	75,4
Ondernemersinkomen	84,1	106,7	98,9
Gezinsinkomen uit het bedrijf	99,6	121,6	108,1
Totaal gezinsinkomen	111,8	133,8	120,7
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	88,0	104,2	90,3
Totaal van gezinsbestedingen	50,7	54,2	52,2
Besparingen	37,3	50,0	38,1

**Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per ha boomweke-
rij**

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven	57	55	55
Oppervlakte boomwekerij in are	248	247	271
Arbeidsbezetting in mensuren per ha	2024	2050	1850
Bruto-investeringen in guldens per ha	24620	22360	16920
Kosten			
Arbeid	45870	47190	43080
Rente	11250	11990	12100
Afschrijvingen	7920	9010	8600
Materialen	17890	18390	18430
Overige kosten	15020	15820	15710
Totale kosten	97950	102400	97920
Opbrengsten			
Boomwekerijprodukten	90400	101830	97250
Aanwas boomwekerij	5440	7260	3600
Overige opbrengsten	4050	4470	3230
Totale opbrengsten	99890	113560	104080
Netto-bedrijfsresultaat	1940	11160	6160
Idem in % van de kosten	2	11	6

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1985/86 tot en met 1987/88

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1985/86, 1986/87 en 1987/88

Kengetallen	1985/86	1986/87	1987/88
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	2	11	6
Percentage winstgevende bedrijven	41	61	51
Percentage ondernemers met positieve besparing	83	76	84
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	85	84	86
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	46	54	62

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1985/86, 1986/87 en 1987/88 (x 1000 gulden)

	1985/86	1986/87	1987/88
Aantal bedrijven van de populatie	812	782	881
Aantal ondernemers per bedrijf	1,19	1,17	1,22
Oppervlakte boomkwekerij in are	248	247	271
Bedrijfsresultaten per bedrijf			
Opbrengsten	247,7	280,5	281,6
Kosten	<u>242,9</u>	<u>252,9</u>	<u>264,9</u>
Netto-bedrijfsresultaat	4,8	27,6	16,7
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	65,1	86,4	75,4
Totaal gezinsinkomen	111,8	133,8	120,7
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf			
Gezinsbestedingen	88,0	104,2	90,3
Besparingen	<u>50,7</u>	<u>54,2</u>	<u>52,2</u>
	37,3	50,0	38,1
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal van eigen middelen	67,4	77,8	61,5
Totaal van vreemde middelen	<u>7,1</u>	<u>21,8</u>	<u>14,5</u>
Totaal beschikbare middelen	74,5	99,6	76,0
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossing lening o/g	6,2	9,5	8,4
Bruto-investeringen	61,0	55,2	45,8
Mutaties in liquiditeiten	2,7	19,3	25,3
Overige bestedingen	<u>4,6</u>	<u>15,6</u>	<u>-3,5</u>
Totaal besteding van middelen	74,5	99,6	76,0
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	715,1	790,3	803,9
Vreemd vermogen per einde boekjaar	<u>128,5</u>	<u>145,0</u>	<u>129,9</u>
Totaal vermogen per einde boekjaar	843,6	935,3	933,8

N.B. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de cijfers in de tabellen over 1985/86 exclusief WIR-premie opgenomen (huidige methode).

Bijlagen 1 t/m 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1987/88 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Aantal bedrijven in %	100	53	47
Aantal sbe	254	185	330
	are	are	are
Boomkwekerijprodukten			
Bos- en haagplantsoen	38	0	79
Laan- park- en vruchtbomen	68	0	142
Rozenstruiken	65	0	137
Sierconiferen	45	23	69
Overige sierheesters en klimplanten	48	62	34
Vaste planten	1	3	0
Totaal boomkwekerij opengrond	265	88	461
waarvan containerteelt	(17)	(21)	(12)
Boomkwekerij onder glas	6	6	5
waarvan containerteelt	(4)	(3)	(4)
Totaal boomkwekerij	271	94	466
Overige tuinbouwprodukten	9	1	17
Braakland	38	8	71
Akkerbouw	45	0	94
Grasland	36	4	72
Verhuurd aan derden	25	3	50
Erf, blijvende paden, enz.	46	36	58
Totaal kadastrale oppervlakte	470	146	828
waarvan eigendom	257	128	400

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987/88 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Aantal ondernemers per bedrijf	1.22	1.24	1.20
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	40	40	40
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.49	1.54	1.44
arbeid v/d echtgenotes	.19	.13	.24
arbeid v/d overige gezinsleden	.12	.06	.19
arbeid van vast perso- neel	.46	.52	.39
arbeid van los perso- neel	.58	.32	.88
Totale arbeidsbezetting	2.84	2.57	3.14
Energieverbruik:			
gas m ³ x 1000	1.2	1.0	1.4
petroleum lt x 1000	.1	.1	.1
ov. olie lt x 1000	.5	.6	.4
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	14	13	15
Idem in joules x 1.000.000.000	58	55	61
Electriciteit (x 1000 KWH)	3.7	2.5	5.0

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1987/88 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Omzet in %	100	47	53
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	661000	527000	810000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	23010	20360	25960
Afschrijving vaste plant- opstand	260	60	490
Huur en pacht	4060	1390	7030
Rente	32740	26240	39950
Onderhoud	6660	5410	8040
Electriciteit	680	510	860
Gas	480	420	550
Overige energiekosten	420	430	410
Meststoffen	4650	5280	3950
Zaad-plant-en pootgoed	22280	11870	33830
Bestrijdingsmiddelen	3560	1900	5400
Overige materialen	19380	23070	15290
Veekosten	3130	0	6610
Werk door derden	3750	1850	5850
Afleveringskosten	8620	12410	4420
Autokosten 1)	4360	3680	5120
Arbeid ondernemers	75280	77680	72610
Arbeid echtgenotes	6410	4600	8410
Arbeid ov. gezinsleden	4740	1990	7800
Arbeid personeel	30200	24940	36040
Verlies op debiteuren	190	150	240
Overige kosten	10170	8860	11590
TOTAAL	265030	233100	300450
minus subsidie loon	70	40	100
TOTALE KOSTEN	264960	233060	300350
OPBRENGSTEN			
Groenten	710	0	1490
Fruit	70	0	150
Snijbloemen	300	560	0
Boonkwekerij	263140	245860	282300
Akkerbouw en veeteelt	4600	0	9710
Overige opbrengsten	2900	1700	4240
Aanwas vaste plantopstand	170	0	360
Aanwas boonkwekerij	9750	4680	15390
TOTALE OPBRENGSTEN	281640	252800	313640
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	16680	19740	13290
in % van de kosten	6	8	4
in % van het geïnvest. verm.	3	4	2
Arbeidsopbr. per mensjaar	46940	50110	44060

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	2	-	5
50 - 40	-	-	-
40 - 30	10	8	12
30 - 20	7	5	8
20 - 10	21	14	29
10 - 0	9	6	13
Totaal verliesgevend	49	33	67
Positief			
0 - 10	18	26	10
10 - 20	7	2	11
20 - 30	4	7	-
30 en meer	22	32	12
Totaal winstgevend	51	67	33
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongew.gem.)	1	7	-5
Standaardfout	3,8	4,2	6,3

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1987/88
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Aantal ondernemers	71	35	36
Netto-bedrijfsresultaat	13680	15920	11110
Handenarbeid v.d. ondernemer	61750	62630	60730
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	75430	78550	71840
Berekende rente +	26850	21160	33410
Ontvangen rente +	720	200	1330
Betaalde rente -	3930	2530	5550
Financ. kosten -	270	290	260
Saldo	23370	18540	28930
Rentesubsidie	130	0	280
Ondernemersinkomen	98930	97080	101050
Handenarbeid echtgenote	5260	3710	7040
Handenarb. overige gezinsl.	3880	1610	6510
Tot. Handenarb. gezinsleden	9140	5320	13550
Gezinsinkomen uit bedrijf	108070	102400	114600
Inkomen buiten het bedrijf	12600	9600	16060
Totaal gezinsinkomen	120670	112000	130660
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-800	-980	-590
Persoonlijke belastingen	20130	21450	18610
Premies voor volksverzek.	11090	11470	10660
Totaal van belast.en premies	30420	31940	28680
Besteedb. ink. gezin en bedr	90250	80060	101980
Af: Premie vrijw. verzekering	4560	4150	5040
Betaald loon gezinsleden	2210	890	3730
Overige gezinsbestedingen	45410	49890	40250
Totaal van gezinsbestedingen	52180	54930	49020
Besparing incl. WIR-premie	38070	25130	52960
Besparing excl. WIR-premie	37270	24150	52380
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8690	8670	8710
Huren buiten bedrijf	350	210	520
Rente buiten bedrijf	3420	3350	3500
Uitkering volksverzekeringen	3520	2620	4560
Inkomen uit arbeid	2980	1590	4570
Overige baten	310	10	670
Totaal positief	19270	16450	22530
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2950	2970	2930
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1430	1850	950
Rente prive-leningen	2280	2030	2570
Overige lasten	10	0	20
Totaal negatief	6670	6850	6470
Inkomen buiten bedrijf	12600	9600	16060

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle bedrijven		Waarvan bedrijven gelegen in	
			Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55		29	26
Aantal ondernemers	71		35	36
Arbeidsopbrengst ondernemer	%		%	%
-f 30.000,- en meer	2		-	6
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2		2	1
-f 15.000,- - f 0,-	-		-	-
f 0,- - f 15.000,-	5		5	6
f 15.000,- - f 30.000,-	10		2	18
f 30.000,- - f 45.000,-	23		21	26
f 45.000,- - f 60.000,-	18		22	12
f 60.000,- - f 90.000,-	16		21	11
f 90.000,- - f 120.000,-	4		2	5
f 120.000,- - f 180.000,-	12		16	8
f 180.000,- en meer	8		9	7
	100		100	100
Ondernemersinkomen ondernemer	%		%	%
-f 30.000,- en meer	2		-	4
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-		-	-
-f 15.000,- - f 0,-	2		2	1
f 0,- - f 15.000,-	4		5	4
f 15.000,- - f 30.000,-	7		-	16
f 30.000,- - f 45.000,-	2		2	3
f 45.000,- - f 60.000,-	20		23	17
f 60.000,- - f 90.000,-	26		27	25
f 90.000,- - f 120.000,-	13		14	11
f 120.000,- - f 180.000,-	8		11	4
f 180.000,- en meer	16		16	15
	100		100	100
Totaal gezinsinkomen ondernemer	%		%	%
-f 30.000,- en meer	-		-	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2		-	4
-f 15.000,- - f 0,-	-		-	-
f 0,- - f 15.000,-	1		2	-
f 15.000,- - f 30.000,-	4		5	4
f 30.000,- - f 45.000,-	-		-	-
f 45.000,- - f 60.000,-	21		17	27
f 60.000,- - f 90.000,-	27		31	21
f 90.000,- - f 120.000,-	12		11	13
f 120.000,- - f 180.000,-	14		16	12
f 180.000,- en meer	19		18	19
	100		100	100

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Aantal ondernemers	71	35	36
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
-f 30.000,- en meer	6	7	5
-f 30.000,- - -f 15.000,-	3	-	6
-f 15.000,- - f 0,-	7	5	10
Totaal negatief	16	12	21
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	27	38	15
f 15.000,- - f 30.000,-	16	20	11
f 30.000,- - f 60.000,-	22	18	27
f 60.000,- en meer	19	12	26
Totaal positief	84	88	79
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	23010	20360	25960
Afschrijving vaste plantopst	270	60	490
Totaal van afschrijvingen	23280	20420	26450
Besparingen	46410	31170	63330
Totaal van afschrijvingen en besparingen	69690	51590	89780
Erfenissen en schenkingen	1410	-290	3300
Boekwinsten of -verliezen bij deïnvesteringen	-670	-700	-640
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-3140	-5960	-20
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-6910	-7350	-6420
Uitkering van levensverzek.	390	610	140
Vermogenssubsidies:			
- investeringssubsidie	720	1360	0
- woningsubsidie	20	60	0
Totaal van vermogenssubs.	740	1420	0
Totaal van eigen middelen	61510	39320	86140
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	7150	5900	8540
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	5530	7600	3220
Totaal op lange termijn	12680	13500	11760
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	1840	3170	360
Totaal van vreemde middelen	14520	16670	12120
Totaal beschikbare middelen	76030	55990	98260

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boekkoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Aflossingen op leningen o/g	8430	5180	12020
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	4860	1840	8220
- bedrijfsgebouwen	5360	1300	9870
- glasopstanden	2490	4310	460
- verwarmingsinstallaties	790	750	820
- overige installaties	3280	4320	2130
- machines en werktuigen	11510	4790	18970
- plantopstanden	-470	0	-980
- boomkwekerij	9750	4680	15380
- vee	-450	0	-960
- betaling op lopende invest	2100	4180	-210
- overige inventaris	6570	10830	1850
Bruto-investeringen	45790	37000	55550
Materialen	-300	-470	-110
Vooruitbetaalde kosten	40	-10	90
Totaal ov.prod.middelen	-260	-480	-20
Woningen	-990	-2460	640
Deelname veiling e.d.	-80	0	-170
Leningen u/g	-560	-240	-920
Overige beleggingen	-1580	-1000	-2200
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	-3210	-3700	-2650
Voorraad produkt	-10	0	-20
Vorderingen	4750	11730	-2980
Effecten	1070	1680	400
Spaarrekeningen	1800	17010	-15080
Kas, bank en postgiro	17670	-12430	51040
Totaal van mutaties en liquiditeiten	25280	17990	33360
Totaal bestedingen van middelen	76030	55990	98260

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	18	6	32
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	10	19	-
f 10.000,- - f 20.000,-	7	14	-
f 20.000,- - f 40.000,-	20	22	17
f 40.000,- - f 80.000,-	32	34	28
f 80.000,- - f 150.000,-	4	2	7
f 150.000,- - f 250.000,-	7	3	13
f 250.000,- - f 500.000,-	2	-	3
	100	100	100

Bijlage 11 Balans per 30 juni 1988 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	43	43	42
Idem per einde boekjaar	41	42	40
Duurz.prod.,middelen:			
Grond(in exploitatie)	157910	145480	171710
Bedrijfsgebouwen	44260	19560	71650
Glasopstanden	25020	26660	23190
Verwarmingsinstallaties	2570	2660	2470
Overige installaties	24240	26710	21500
Machines en werktuigen	36370	21400	52980
Plantopstanden	2310	1160	3590
Boomkwekerij	209380	169130	254040
Vee	1190	0	2510
Bet.op lop.investeringen	2490	4730	0
Overige inventaris	39480	53450	23990
Totaal	545220	470940	627630
Ov.produktiemiddelen			
Voorraad materialen	1630	2280	910
Vooruitbetaalde kosten	860	950	760
Totaal	2490	3230	1670
Liquiditeiten:			
Vorderingen	31980	36070	27440
Effecten	16450	17870	14870
Spaarrekeningen e.d.	69440	76220	61910
Kas,lop.rek.banken/giro	68880	51130	88600
Totaal	186750	181290	192820
Overige bezittingen			
Woningen	178770	181680	175530
Deelname veiling e.d.	1300	2170	330
Leningen u/g	7250	1080	14100
Diversaen	12060	8780	15700
Totaal	199380	193710	205660
Totaal activa	933840	849170	1027780
Passiva			
Vreemd vermogen	129900	113140	148500
Eigen vermogen	803940	736030	879280
Totaal passiva	933840	849170	1027780
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	86	87	86

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1988 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	76260	46960	108770
Leningen van ov.banken	1850	3510	0
Leningen van familieleden	11580	11420	11760
Leningen van ov.partic.	5200	9640	260
Kredieten Rabobanken	9660	10980	8200
Overig	590	1140	0
Totaal	105140	83650	128990
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	2690	2390	3020
Te betalen kosten	16810	21520	11580
Te betalen investeringen	2370	2920	1750
Overig	2890	2660	3160
Totaal	24760	29490	19510
Totaal vreemd vermogen	129900	113140	148500
vr.verm.in % v/h totaalverm.	14	13	14
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-06-1987	766640	710650	828770
Corr.o/d balans 30-06-1987	-470	550	-1600
Toe - en uittreding v.firm.	1910	3620	0
Herw. a.g.v.prijswijziging	-2380	2310	-7580
Eigen verm. per 1-07-1987	765700	717130	819590
Mut. eigen verm. in 1987/88	38240	18900	59690
Eigen vermogen per 30 juni 1988	803940	736030	879280

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1988 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven		Waarvan bedrijven gelegen in	
			Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55		29	26
Solvabiliteitsklasse	%		%	%
tot 20	3		6	-
20 - 30	-		-	-
30 - 40	2		3	-
40 - 50	4		3	5
50 - 60	4		3	5
60 - 70	8		-	17
70 - 80	18		11	27
80 - 90	8		10	5
90 - 100	53		64	41
	100		100	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongew.gemiddelde)	82		84	81
Standaardfout	2,8		4,6	3,0

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 30-6-1988(gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Kas,lop.rekeningen banken en postgiro	68890	51130	88590
Spaarrekeningen e.d.	69440	76220	61910
Effecten	16450	17870	14870
Voorraad product en vorderingen	31980	36070	27440
Voorr.materialen e.d.	2480	3230	1680
A. Totaal	189240	184520	194490
Te betalen omzet- en loonbelasting	2690	2390	3020
Te betalen kosten	16810	21520	11580
Te betalen investeringen	2370	2920	1750
Overig kort krediet	2890	2660	3160
B. Totaal vr.verm. op korte term.	24760	29490	19510
Saldo (A minus B)	164480	155030	174980
id.in % v/d kosten	62	67	58

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen en dergelijke minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	55	29	26
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 en meer van de jaarkosten	3	6	-
30 - 10% van de jaarkosten	3	-	7
10 - 0% van de jaarkosten	4	3	5
Totaal negatief	10	9	12
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	12	8	17
10 - 30% van de jaarkosten	22	16	28
30 - 50% van de jaarkosten	8	5	11
50 - 70% van de jaarkosten	6	6	5
70% en meer van de jaarkosten	42	56	27
Totaal positief	90	91	88
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied versche-
nen:

- No. 19-86 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1986 (oogst 1986/87)
- No. 21-86 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1986
- No. 22-86 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1986 (oogst 1986/87)
- No. 23-86 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1986/87
- No. 15-87 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1987
- No. 16-87 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1987
- No. 17-87 Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeeft onder glas in Nederland over 1987
- No. 18-87 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1987
- No. 20-87 Rentabiliteit en financiering van de champignonteeft in Nederland over 1987